

STOWARZYSZENIE
PROKURATORÓW
„LEX SUPER OMNIA”

Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych
LEX IUSTA

Pro Familia
Stowarzyszenie Sędziów Rodzinnych

Warszawa, 4 października 2022 r.

List otwarty do:

Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Andrzeja Dudy

Pani Marszałek Sejmu Elżbiety Witek

Pana Marszałka Senatu Tomasza Grodzkiego

Pana Prezesa Rady Ministrów Mateusza Morawieckiego

My, polscy sędziowie, prokuratorzy, asesory sądowi, asesory prokuratorscy i referendarze sądowi, wyrażamy sprzeciw do projektowanej waloryzacji wynagrodzeń sędziów, prokuratorów i referendarzy sądowych. W przygotowanym przez Radę Ministrów projekcie ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2023 przewidziano w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 1 zasady waloryzacji w 2023 r. wynagrodzeń sędziów sądów powszechnych i Sądu Najwyższego. Regulacje te, z mocy art. 29 § 1 pkt 2 i 3 i art. 49 § 1 ustawy z 25 lipca 2002 r. Prawo o ustroju sądów administracyjnych (t.j. Dz.U. z 2021 poz. 137) mają także zastosowanie do sędziów wojewódzkich sądów administracyjnych oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego. W przepisach tych przewidziano, że w roku 2023 podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego sądu powszechnego oraz sędziego Sądu Najwyższego stanowić będzie kwota 5 444,42 zł. Z uzasadnienia projektu ustawy wynika, że kwota ta „zagwarantuje im [sędziom] wzrost wynagrodzeń o 7,8%, tj. na planowanym poziomie w 2023 r. dla pozostałych pracowników państwowej sfery budżetowej. Obecnie w 2022 r. podstawa ta wynosi 5 050,48 zł (przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r.: 5 024,48 zł + 26 zł), która zostanie zwiększona o 7,8%, co daje kwotę 5 444,42 zł.”. Taką samą kwotę bazową przyjęto w art. 7 ust.1 projektowanej ustawy do ustalenia w 2023 r. wynagrodzenia zasadniczego prokuratora. Z uzasadnienia projektu ustawy jednoznacznie wynika także, że wskazane zasady będą miały wpływ na wysokość wynagrodzeń ustalanych w relacji do wynagrodzeń sędziów i prokuratorów, w tym asesorów sądowych i prokuratorskich oraz referendarzy sądowych.

Proponowana waloryzacja jest już trzecim z rzędu odstępstwem od przyjętych w ustawach ustrojowych dla sądów i prokuratury zasad ustalania i waloryzowania wynagrodzeń sędziów i prokuratorów, uregulowanych w art. 91 § 1c ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2072 oraz z 2021 r. poz. 1080 i 1236 oraz z 2022 r. poz. 655 i 1259), art. 48 § 2 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1904 oraz z 2022 r. poz. 480 i 1259) oraz art. 123 § 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2022 r. poz. 1247 i 1259).

W 2021 r. ustawą o z 19 listopada 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2021 (Dz.U. z 2020 r. poz. 2400) ustalono podstawę wynagrodzenia sędziów sądów powszechnych, wojewódzkich sądów administracyjnych, sędziów Sądu Najwyższego oraz Naczelnego

Polish Judges' Association „IUSTITIA”

ul. Przyokopowa 33, 01-208 Warszawa, e-mail: biuro@iustitia.pl, www.iustitia.pl, Phone: +48 22 535 88 31, +48 519356003

STOWARZYSZENIE
PROKURATORÓW
„LEX SUPER OMNIA”

Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych
LEX IUSTA

Pro Familia
Stowarzyszenie Sędziów Rodziny

Sądu Administracyjnego oraz zasadniczego wynagrodzenia prokuratorów na poziomie przeciętnego wynagrodzenia w drugim kwartale 2019 r. ogłoszonego w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego (art.12 ust.1, art.13 ust.1 i art.14 ust.1 powołanej ustawy), co oznaczało faktyczne zamrożenie tych wynagrodzeń na poziomie wynagrodzeń z roku 2020r., mimo wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w odniesieniu do roku 2019 (w roku 2019 było to 4839,24 zł, w 2020r. - 5024,48 zł). Z kolei w ustawie z 17 grudnia 2021 r. o szczególnych rozwiązaniach służących realizacji ustawy budżetowej na rok 2022 (Dz.U. z 2021 r. poz. 2245) za podstawę ustalenia wskazanych wyżej wynagrodzeń przyjęto przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale 2020 r. ogłoszone w komunikacie Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, powiększone o kwotę 26 zł (art. 8 ust. 1 i 2, art. 9 ust.1 i 2 i art. 10 ust. 1 i 2 powołanej ustawy), podczas gdy przeciętne wynagrodzenie w II kwartale 2021 r. wyniosło 5504,52 zł.

W 2022 r. przeciętne wynagrodzenie w II kwartale wyniosło 6156,25 zł. Tymczasem art. 91 § 1c u.s.p. , art. 48 § 2 ustawy o SN oraz art. 123 § 1 Prawa o prokuraturze stanowią, że podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziego i prokuratora w danym roku stanowi przeciętne wynagrodzenie w drugim kwartale roku poprzedniego, ogłaszane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie art. 20 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578). Jedynie wówczas, gdy przeciętne wynagrodzenie, o którym mowa wyżej, jest niższe od przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonego za drugi kwartał roku poprzedzającego - przyjmuje się podstawę ustalenia wynagrodzenia zasadniczego w dotychczasowej wysokości.

Regulacje ustaw okołobudżetowych już od 3 lat regulują odstępstwa od tych zasad, przy czym o ile w latach 2021- 2022 przynajmniej częściowo odwoływały się do kwoty bazowej określonej w ustawach regulujących ustrój sądów i prokuratury, choć z innego okresu, o tyle w projekcie ustawy okołobudżetowej na rok 2023 przyjęto już zupełnie odmienny sposób ustalenia kwoty bazowej.

Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z art.178 ust. 2 ustawy z 2 kwietnia 1997 r. - Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 ze zm.) sędziom zapewnia się warunki pracy i wynagrodzenie odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi ich obowiązków. Nie budzi wątpliwości zarówno w piśmiennictwie (por. B. Banaszak, Konstytucyjne ujęcie zasady niezawisłości sędziowskiej w Polsce, ZNSA z 2009 4., Nr 6, s. 16, B. Naleziński [w:] Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, wyd. II, red. P. Tuleja, LEX/el. 2021, art. 178), jak i w orzecznictwie (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 12 grudnia 2012 r., K 1/12, OTK-A 2012/11/134, Dz.U. z 2012 poz.1510, wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 27 lutego 2018 r., Associação Sindical dos Juízes Portugueses v. Tribunal de Contas, EU:C:2018:117), że materialna niezależności sędziów stanowi jedną z gwarancji ich niezawisłości. Z tego powodu uznaje się, że mechanizm ustalania wynagrodzeń sędziowskich powinien być zobiektywizowany, działać z mocy samej ustawy - niejako "automatycznie", bez potrzeby podejmowania w tej sprawie ocennych decyzji, które mogłyby być instrumentem nacisku na sędziów. Istotna jest, oczywiście, także sama wysokość wynagrodzenia, które powinno zapewniać

Polish Judges' Association „IUSTITIA”

ul. Przyokopowa 33, 01-208 Warszawa, e-mail: biuro@iustitia.pl, www.iustitia.pl, Phone: +48 22 535 88 31, +48 519356003

bezpieczeństwo finansowe sędziemu i jego rodzinie, rekompensować rygorystyczne ograniczenia w podejmowaniu innej działalności zarobkowej oraz sprzyjać budowaniu prestiżu urzędu sędziego. Zdaniem Trybunału, wynagrodzenie to powinno być znacząco wyższe od przeciętnego wynagrodzenia w kraju (por. powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego). W orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego wypracowano pewne warunki brzegowe, których władza ustawodawcza i wykonawcza nie mogą przekroczyć, decydując o sposobie wynagradzania sędziów. Są one następujące:

- 1) wynagrodzenia sędziów powinny być kształtowane w sposób wykluczający jakąkolwiek uznaniowość – zarówno wobec całej tej grupy zawodowej – ze strony władzy wykonawczej, jak i w odniesieniu do poszczególnych sędziów, co do których niedopuszczalne jest uzależnianie jego wysokości od indywidualnej oceny ich pracy;
- 2) wysokość wynagrodzenia sędziego, w tym rozpoczynającego karierę w zawodzie sędziowskim sędziego sądu rejonowego, powinna znacząco przewyższać wysokość przeciętnego wynagrodzenia w sferze budżetowej;
- 3) wynagrodzenia sędziów powinny w dłuższym okresie czasu wykazywać tendencję wzrostową nie mniejszą niż przeciętne wynagrodzenie w sferze budżetowej;
- 4) w trudnej sytuacji budżetu państwa wynagrodzenia sędziów powinny być bardziej – niż wynagrodzenia wszystkich innych funkcjonariuszy i pracowników sfery budżetowej – chronione przed nadmiernie niekorzystnymi zmianami; niedopuszczalne jest obniżenie w drodze normatywnej nominalnej wysokości wynagrodzenia sędziów, z wyjątkiem sytuacji, o której stanowi art. 216 ust. 5 Konstytucji (przekroczenia konstytucyjnego limitu zadłużenia).

Projekt ustawy o budżecie dotyczącej roku 2023 narusza te warunki poprzez:

- 1) wprowadzenie uznaniowej (przyjętej przez władzę wykonawczą składającą projekt ustawy) podstawy ustalania wynagrodzenia, powiązanej ze skalą podwyżek w szeroko rozumianej sferze budżetowej, w istocie bez żadnego uzasadnienia ustalenia w ten sposób kwoty bazowej, w szczególności podania powodów obniżenia wynagrodzeń z powodu stanu finansów Państwa;
- 2) wprowadza realne obniżenie wynagrodzeń sędziowskich w stosunku do wynagrodzenia ustalonego zgodnie z ustawami regulującymi ustrój sądów i wynagrodzenia sędziów;
- 3) nie zachowuje zasady podwyższonej ochrony wynagrodzeń sędziowskich;
- 4) poprzez wprowadzenie zmian w zasadach wynagradzania sędziów w ustawach epizodycznych (okołobudżetowych) w kolejnych trzech latach, obniżenie wynagrodzeń sędziowskich ma charakter trwały, a nie czasowy.

Nie można także pominąć okoliczności, że obniżanie wynagrodzeń sędziowskich wpisuje się w ciąg działań władzy ustawodawczej i wykonawczej, zmierzających do ograniczenia niezawisłości sędziów i niezależności sądów.

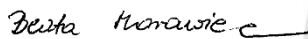
Z tych powodów zwracamy się do przedstawicieli władzy ustawodawczej i wykonawczej o odstąpienie od kolejnej zmiany ustalania zasad wynagrodzeń sędziów, nakierowanych na ograniczenie konstytucyjnej gwarancji niezawisłości sędziowskiej.

Zwracamy także uwagę, że wysokość wynagrodzeń sędziów ma ścisłe przełożenie na wynagrodzenia asesorów sądowych i referendarzy. Ma także wpływ, poprzez przyjętą zasadę tożsamości sposobu ustalania wynagrodzeń, na wynagrodzenia prokuratorów. Wynagrodzenia tych grup zawodowych nie podlegają wprawdzie takiej samej ochronie konstytucyjnej jak wynagrodzenia sędziów, jednakże i w tym przypadku zmiany sposobu ich ustalania wprowadzone corocznie ustawą epizodyczną, stają się utrwalonym odstępstwem od zasad wynikających z obowiązujących regulacji wynikających z ustawy o prokuraturze.

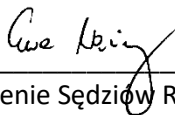
Sędziowie, asesorzy oraz referendarze sądowi nie otrzymują nagród, premii, nie mają prawa do dodatkowego wynagrodzenia za pracę w niedziele i święta. Nie mają także możliwości podjęcia dodatkowego zatrudnienia w wykonywanym zawodzie, nie mogą także świadczyć porad prawnych czyli wykorzystywać w celach zarobkowych swoich podstawowych umiejętności zawodowych, na zdobycie których poświęcili wiele wysiłku i czasu. Z uwagi na wskazane w ustawie Prawo o ustroju sądów powszechnych ograniczenia określono zasady wynagradzania tych grup w oparciu o mechanizm zapewniający wzrost wynagrodzeń. Mechanizm ten został wprowadzony dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania sądów, aby zagwarantować niezależność w orzekaniu. Ustalanie wynagrodzeń w oparciu o wskaźnik dowolnie wybierany przez władzę wykonawczą nie zapewnia niezależności.

Stowarzyszenie Sędziów Polskich IUSTITIA
Krystian Markiewicz – Prezes

Stowarzyszenie Sędziów Themis
Beata Morawiec – Prezes

Stowarzyszenie Sędziów Rodziny w Polsce
Ewa Ważny – Prezes

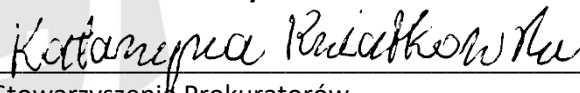
Stowarzyszenie Absolwentów i Aplikantów
KSSIP VOTUM
Konrad Wasik -Przedstawiciel Stowarzyszenia

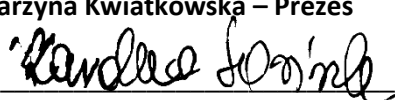
Ogólnopolskie Stowarzyszenie Sędziów
Sądów Administracyjnych
Aleksandra Wrzeńska-Nowacka – Prezes

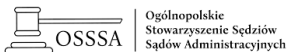
Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych LEX IUSTA
Iwona Chełminiak-Szymkiewicz – Prezes

Stowarzyszenie Prokuratorów
„LEX SUPER OMNIA”
Katarzyna Kwiatkowska – Prezes

Stowarzyszenie Sędziów Rodziny PRO FAMILIA
Karolina Sosińska - Prezes

STOWARZYSZENIE
PROKURATORÓW
„LEX SUPER OMNIA”

Stowarzyszenie Referendarzy Sądowych
LEX IUSTA

Pro Familia
Stowarzyszenie Sędziów Rodziny

List podpisują również sędziowie, prokuratorzy, asesory sądowi i asesory prokuratorscy oraz referendarze sądowi:

1.
2.
3.

Polish Judges' Association „IUSTITIA”

ul. Przyokopowa 33, 01-208 Warszawa, e-mail: biuro@iustitia.pl, www.iustitia.pl, Phone: +48 22 535 88 31, +48 519356003